# Westenergyn lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi teollisuuden päästöistä (teollisuuspäästödirektiivin muuttaminen) 8.9.2022

## JOHDANTO

Westenergy kiittää mahdollisuudesta kuulemiseen teollisuuspäästödirektiivin muuttamisesta. Komission ehdotuksen yleinen tavoite muun muassa suurten teollisuuslaitosten päästöjen edelleen vähentämiseksi sekä ilmastopoliittisten tavoitteiden paremmaksi harmonisoimiseksi energia- ja materiaalitehokkuutta edistäviin toimiin on kannatettava. Westenergyn edustamaa jäte-energia-alaa ajatellen on kuitenkin useita tekijöitä, jotka voivat toteutuessaan olla haasteellisia ei vain jäte-energialaitosten vaan laajemmin suomalaisen teollisuuden ja ympäristöhallinnon toimintojen kannalta ja haluamme tässä lausunnossamme tuoda tietoon näkökantamme niiden suhteen, jotta ehdotusta voitaisiin kehittää edelleen.

## KESKEISET HAVAINNOT

- Yleisesti ottaen komission ehdotuksesta on havaittavissa, että erilaisia kiristyksiä nykyisiin päästökäytäntöihin ei ole kovinkaan seikkaperäisesti arvioitu suoran päästövähennyksen ulkopuolisista näkökulmista eli kokonaishyötyä ajatellen. Jo valmiiksi esimerkiksi ilmapäästöjen suhteen hyvin tiukasti säännellyllä jäte-energia-alalla osa ehdotetuista muutoksista aiheuttaa nähdäksemme kohtuuttomia lisätiukennuksia, joiden todellinen ympäristöhyöty jää kyseenalaiseksi.

- Samoin riskinä on kansallisen määräysvallan ja paikallisen harkinnan merkityksen vähentyminen. On selvää, että vastaavat teolliset ympäristövaikutukset voivat eri ympäristössä tuottaa erilaisen lopputuloksen ja siksi lopullinen ratkaisu esimerkiksi BAT-päästötason sisällä olevista raja-arvoista tulisi tehdä mahdollisimman pitkälti paikallisen harkinnan eikä komission ambitioiden perusteella. Muussa tapauksessa tällaisten erilaisten kehittyneiden tekniikoiden perusteella määritettyjen päästöjen viitearvoaluiden merkitys katoaa, mikä heikentää sääntelyn teknologianeutraaliutta.

- Lisäksi pidämme huolestuttavana ja vastustamme periaatetta, jossa todistustaakkaa terveysvahinkojen aiheutumisesta siirrettäisiin niiden aiheuttamisesta syytetylle korvausvaatimustapauksissa.

Nähdäksemme erityisesti edellä mainituilla seikoilla on merkitystä ei vain jäte-energia-alan toimijoiden vaan myös laajemmin suomalaisen teollisuuden kannalta. Niiden osalta on syytä harkita, missä määrin nykyistä kansallista toimeenpanovaltaa halutaan rajoittaa ja millaisia vaikutuksia sillä teollisuudellemme saattaisi olla. Uskomme, että kansallisten päätösten puitteissa on mahdollista saavuttaa tapauskohtaiset, paikalliset erityispiirteet huomioiden ympäristönsuojelun tasoa riittävästi edistäviä päätöksiä. Useiden ristikkäisten ohjauskeinojen kiristäminen voi myös luoda ennakoimattomia, teollisuuspolitiikkaa ja teollista toimintaa tarpeettomasti vaikeuttavia tilanteita.

Westenergy Oy Ab
Energiatie 5 66530 Koivulahti
Y-tunnus 2165379-9
westenergy.fi

Olemme selvittäneet komission ehdotuksen vaikutuksia Euroopan laajuisesti yhteistyössä toimialamme kattojärjestön CEWEP:in kanssa. Sen perusteella voimme ottaa tarkemmin kantaa eräisiin artikloihin:

## 5 ARTIKLA

Artiklassa 5 pyritään Unionin laajuisesti edistämään ympäristölupaprosessien avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tietojen saatavuutta kansalaisten näkökulmasta. Tämä tavoite sopii hyvin yhteen suomalaisen ympäristönsuojelun periaatteiden ja toimintatapojen kanssa. Lupaprosessien ja lupien ollessa jo yleisölle avoimia, osallistavia ja asiakirjojen nähtävillä pidettyjä onkin positiivista, että tätä käytäntöä harmonisoidaan. Ympäristölupien standardoitu yhteenvetoasiakirja voi myös oikein toteutettuna parantaa tietoisuutta teollisten toimintojen ympäristövaikutuksista ja niiden hallinasta. Useita ehdotetuista kokonaisuuksista raportoidaan jo Suomessa eri laitosten ympäristöluvissa määritellyssä julkisessa raportoinnissa ja näiden asiakirjojen välisiä päällekkäisyyksiä tulee pyrkiä välttämään.

## 14 ARTIKLA

Jätteenpolton vuonna 2019 hyväksytyissä BAT-päätelmissä on määritelty jo seikkaperäisesti vaatimukset ympäristöjärjestelmälle ja komission ehdotus edustaa samaa linjaa. Yleisesti ottaen näemme lisääntyvän avoimuuden positiivisena kehityskulkuna ja Westenergyn tapauksessa esimerkiksi ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma (ennaltavarautumissuunnitelma) on julkinen. Ympäristöjärjestelmän osalta muutosehdotuksessa otettu linja, jossa järjestelmän tulisi olla kokonaisuudessaan julkisesti nähtävillä, tuottaa käytännössä merkittävästi lisätyötä verrattuna tilanteeseen, jossa ympäristönsuojelun olennaiset tiedot ja ajantasainen raportointi on jo saatavilla. Lisäksi voidaan katsoa, että joissain huoltovarmuuden kannalta kriittisissä toiminnoissa voisi syntyä riskejä, mikäli ympäristöjärjestelmän tietoja väärinkäytettäisin vihamielisissä tarkoituksissa. Tässä mielessä kansallinen ja laitos/lupakohtainen harkinta ympäristöjärjestelmän julkisuuden tasosta olisi perustellumpaa.

## 15 ARTIKLA

Tämän artiklan puitteissa tehdyillä muutoksilla on kenties ehdotuksen keskeisin vaikutus teollisuuslaitosten toimintaan. Tähän saakka voimassa ollut periaate ympäristölupien päästöraja-arvojen asettamisesta BAT-tekniikalle ominaisten päästötasojen saavuttamiseksi kansallisten viranomaisten harkintavallassa korvattaisiin komission ehdotuksessa velvoitteella asettaa rajat lähtökohtaisesti nimenomaan BAT-päästötason alarajoille. Komission ehdotuksesta ei käsittääksemme käy ilmi, missä määrin tämän muutoksen voidaan nähdä parantavan ympäristönsuojelun tasoa, varsinkaan kun siinä ei oteta huomioon BAT-päätelmien päivityksen itsessään laskevan päästötasoikkunoita yhä matalammalle.

Päästöraja-arvojen lähtökohtainen asettaminen BAT-päästötason pienimmälle alarajalle voi jo nykyisellään aiheuttaa merkittäviä haasteita olemassa olevien mittajärjestelmien tarkkuuden ja mittausalueen kannalta, mikä lisää aiheettomasti riskiä päästöraja-arvojen ylittämiseen. Tästä on esimerkkinä jätteenpolton vuonna 2019 uusittujen BAT-päätelmien osalta esimerkiksi eräiltä asetetuilta raja-arvoilta edelleen puuttuva EN-mittausstandardi ja siten vertailukelpoiset mittausmenetelmät. Alarajojen saavuttamisen mahdollisuutta tulisi vähintäänkin verrata sen muihin vaikutuksiin esimerkiksi puhdistuskemikaalien ja energian kulutusta ja lisääntyvää logistiikkaa ajatellen ja näin tarkastella saavutettua ympäristöhyötyä kokonaisvaltaisesti.

Artiklan a-alakohdassa on edelliseen viitaten päästöjen todentamisen osalta jätetty mainitsematta relevantit standardoimiskäytännöt ja niiden huomioiminen kokonaan. Komission tavoitteena on harmonisoida mittausepävarmuuden määrittely. Ylipäätään ehdotetut tavat mittausepävarmuuden määrittämiseksi muuttaisivat merkittävästi tämänhetkisiä käytäntöjä Suomessa mutta myös useimmissa jäsenmaissa, sillä ehdotuksessa täysin määrittelemättä jätetty ”mittausmenetelmän mukainen epävarmuus” on käytössä esim. jäte-energia-alalla vain muutamassa jäsenmaassa. Esimerkiksi suomalaisissa jätteenpolttolaitoksissa käytetty Vna 151/2013:n (ja nykyisen teollisuuspäästödirektiivin) mukainen epävarmuuskorjaus eroaa merkittävästi ehdotetusta vaihtoehdosta ja voisi käytännössä aiheuttaa huomattavan, aiemmin ennakoimattoman päästöraja-arvojen kiristyksen kautta linjan.

On periaatteellisesti huolestuttavaa, mikäli päästömittausmenetelmien varmentamisessa ei nojauduta nimenomaan standardointilaitosten erityisasiantuntemukseen. Harkitsemattomat päätökset ovat tässä asiassa omiaan johtamaan toiminnanharjoittajien eriarvoiseen asemaan. Esimerkiksi, mikäli epävarmuuskorjaus asetettaisiin laitekohtaisin perustein, voisi se jopa kannustaa toimijoita heikompilaatuisten mittalaitteiden jatkuvaan käyttöön suurempien korjauskertoimien varmistamiseksi.

Käytännössä olisi kotimaisten toiminnanharjoittajien kannalta parasta varmistaa Suomessa hyväksi osoittautunut nykykäytäntö, jossa viime kädessä lupaviranomaiset tekevät harkitut päätökset päästöraja-arvojen asettamisesta BAT-päätelmien mukaisesti sekä periaate, jossa epävarmuuskorjaukset toteutetaan luottamusvälikorjauksena 95% luottamusvälien mukaisesti. Kansallinen toimivalta mahdollistaa tässä tapauksessa parhaat edellytykset sekä tehokkaan ympäristönsuojelun että mahdollistavan teollisuuspolitiikan edistämiseen BAT-päätelmien luodessa hyvän viitekehyksen yhteisille päästötavoitteille.

## 27 ARTIKLA

Artiklan alakohdassa d ehdotettu pakollinen transformaatiosuunnitelma voi mielestämme puuttua tarpeettomasti teollisten toiminnanharjoittajien liiketaloudelliseen vapauteen suunnitella toimintaansa ja strategiaansa. Teollisuuspäästödirektiivin osalta keskeistä on mielestämme säädellä ja kehittää niitä viitearvoja, joiden mukaan laitoksia säädellään ja kullakin toiminnanharjoittajalla tulee olla vapaus kommunikoida oman harkintansa mukaan ja itse valitseminsa keinoin niistä toimista, joilla se näihin tavoitteisiin pyrkii. Detaljitason sääntely ehdotettuine auditointeineen vaikuttaa keinotekoiselta ja tarpeettoman raskaalta menettelyltä.

## 79 ARTIKLA

Komissio ehdottaa käsityksemme mukaan artiklan alakohdassa a ratkaisua, jossa teollisuuslaitoksesta vastaava oikeushenkilö olisi velvollinen todistamaan syyttömyytensä ympäristövahinkojen aiheuttamiseen, mikäli jokin taho esittää tämän aiheuttaneen terveyshaittoja. Tällainen todistustaakan siirto vaikuttaa yksiselitteisesti sopimattomalta suomalaiseen oikeuskäytäntöön ja sillä voi olla ennalta-arvaamattomat vaikutukset nykyisten teollisuuslaitosten toimintaan ja yhteiskuntasuhteisiin ei vain Suomessa vaan koko unionin alueella. Emme pidä ehdotettua todistustaakan siirtoa perusteltuna tai hyväksyttävänä ratkaisuna vaan asiassa tulee noudattaa nykyisen kaltaisia selkeitä määrittelyjä.

Westenergy Oy Ab
Energiatie 5 66530 Koivulahti
Y-tunnus 2165379-9
westenergy.fi

## LISÄTIETOJA LAUSUNNOSTA ANTAA TARVITTAESSA:

Juha Ripatti, Head of Business Intelligence
040 676 4784
juha.ripatti@westenergy.fi